



Provinciale Staten van Zeeland
p/a Statengriffie

onderwerp
Afdoening toezegging nr. 77, Commissie
Bestuur en Motie 41 PS, inzake
Commissariaat VCB.

kenmerk
17014600

behandeld door
M.M.C. Buuron
(0118) 631032

verzonden
- 6 JULI 2017

Middelburg, 4 juli 2017

Geachte voorzitter,

Eerder is toegezegd onze afweging met betrekking tot de governance rond het dossier Thermphos kenbaar te maken nadat afspraken over de verdere sanering nader waren ingevuld. In de motie 'Commissariaat VCB' van 9 juni 2017 is het verzoek aan ons college opgenomen:

- Aan J. de Bat te vragen zich als Commissaris van Van Citters Beheer (VCB) terug te trekken, zodra de belangen van de provincie in de governance goed geborgd zijn.
- en
- PS door middel van een strategische notitie hierover voor de zomer te informeren.

In de afgelopen periode hebben wij meerdere malen over dit vraagstuk gesproken en zijn tot bijgevoegde afweging gekomen. Dit ondanks het feit dat er nog geen sprake is van nadere afspraken over de verdere sanering.

Kernachtig betekent onze afweging dat wij over drie randvoorwaarden schriftelijke overeenstemming met VCB willen vastleggen, afspraken met Zeeland Seaports willen maken over het gelijktijdig terugtreden van dhr. De Bat en dhr. Lagasse uit de Raad van Commissarissen en schriftelijke bevestiging van de afspraken Provincie-VCB van Zeeland Seaports zullen vragen.

Alleen wanneer deze stappen zijn ingevuld kan over worden gegaan tot het benoemen van een externe persoon in de Raad van Commissarissen van VCB, zodat dhr. De Bat kan terug treden uit de Raad van Commissarissen.

Wij hebben hier ook advies over gevraagd aan De Brauw Blackstone Westbroek. Hierbij delen wij u mede dat dit advies voor u onder geheimhouding ter inzage ligt bij de Statengriffie. Daarnaast verzoeken wij u om de geheimhouding te bekrachtigen aan de hand van bijgevoegd Statenvoorstel.

Wij zullen u informeren over de uitkomsten van onze gesprekken en indien hierbij is voldaan aan de randvoorwaarden, over het moment van terugtreden van dhr. De Bat uit de Raad van Commissarissen van VCB.

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten,

Drs. ~~M.M. Polman~~ voorzitter

A.W. Smit, secretaris.

PROVINCIE ZEELAND	
AFD. <i>SG</i>	AMBT.
AFD. TERMIJN	<i>pb - sta</i>
DATUM - 6 JULI 2017	
DOC.NR. <i>17014235</i>	
ZAAK NR.	
CLASS.	

Bijlagen: Afweging commissariaat VCB + Statenvoorstel Geheimhouding Notitie De Brauw d.d. 2 juli 2017

Notitie afweging benoemingsrecht Raad van Commissarissen Van Citters Beheer B.V.

Juli 2017 - Middelburg

Waarom nu afwegen

In het statenvoorstel Plan van Aanpak Thermphos (DIP-130) is aangegeven verdere besluitvorming over de governance te voorzien op het moment dat het risicoprofiel voor de Provincie duidelijk is. Dit in de verwachting dat het op afzienbare termijn mogelijk zou zijn met Zeeland Seaports en het Rijk tot afspraken te komen.

Daarbij zijn de volgende opties voor de totale governance aangegeven:

- 1) De organisatiestructuur van de sanering blijft ongewijzigd:
 - a. het handhaven van een RvC waarin de Provincie twee personen (deels indirect) kan benoemen
 - b. instellen van een stuurgroep - provinciale vertegenwoordiging voor belangenbehartiging.
 - c. opheffen RvC
- 2) Er wordt een andere uitvoeringsorganisatie ingericht voor de vervolgsanering:
 - a. direct onder de Provincie gepositioneerd – aandeelhouderschap
 - b. direct onder de Gemeenschappelijke Regeling ZSP – Provincie deelnemer in de GR

Met de motie van D66 is het college opgeroepen nu reeds een afweging te maken ten aanzien van de benoeming van dhr. De Bat in de Raad van Commissarissen van VCB. Deze afweging is in onderstaande beschreven. Voor de duidelijkheid gaat het voor nu om de situatie onder 1a, waarbij sprake is van het huidige benoemingsrecht en voordrachtrecht van de Provincie voor de Raad van Commissarissen van Van Citters Beheer in de periode dat de saneringsactiviteiten ten behoeve van het passief veilig maken van het voormalige Thermphos-terrein lopen.

Waarom huidige structuur

De huidige invulling van de governance is in de fase van de totstandkoming van de Thermphos-deal (2014) zo ongeveer het laatste beslispunt geweest en is direct gerelateerd aan de totstandkoming van de overeenkomst Provincie – ZSP.

De structuur van de governance werd van groot belang geacht vanwege de directe financiële belangen die de Provincie bij Van Citters Beheer had: de Provincie ging immers direct de operationele kosten van de SPV en de eventuele meerkosten van de eerste fase van de sanering dragen. Vanwege die directe financiële belangen is er toen voor gekozen:

- In dit geval een uitzondering te maken op de beleidslijn overheidscommissariaten terug te dringen
- De gedeputeerde financiën voor te dragen als commissaris bij de VCB
- In de statuten een lijst met besluiten op te nemen die direct raken aan het provinciaal belang en waarvoor de RvC vooraf toestemming moet geven
- De afspraak met ZSP te maken dat ook de benoeming van de derde commissaris door ZSP zal plaats vinden op bindende voordracht van de Provincie
- Te pleiten voor een krachtige onafhankelijke bestuurder van de VCB. Desondanks is in eerste instantie gekozen voor een bestuurder uit de eigen organisatie van ZSP, maar inmiddels is wel gekozen voor een onafhankelijk bestuurder/ CEO voor VCB.

Tijdens de discussie over de governancestructuur VCB is een afweging gemaakt tussen een Stuurgroep en een RvC. Op basis van een advies van juridisch adviseur De Brauw (RvC is gebruikelijker en juridisch beter, maar stuurgroep is ook maakbaar) en ook de voorkeur van ZSP is uiteindelijk gekozen voor de opzet met een RvC.

De overeenkomst tussen ZSP en de Provincie voorziet ook in afspraken over de governance na afronding van de eerste fase van de sanering. Artikel 4 lid 6 regelt dat dan de rechten van de Provincie om één commissaris te benoemen en één commissaris (bindend) voor te dragen, vervallen. ZSP is op dat moment vrij om de statuten van VCB naar eigen inzicht te wijzigen.

Afweging

Zolang er geen sprake is van afkoop van de provinciale verantwoordelijkheden zal tot het moment van een passief veilige situatie sprake zijn van provinciale (financiële) verplichtingen en zullen daarbij horende risico's zo goed als mogelijk beheerst dienen te worden. Zoals bovenstaand aangegeven is in 2014 een bewuste afweging gemaakt om vanwege de financiële belangen van de Provincie een gede-

puteerde als commissaris te benoemen in de Raad van Commissarissen van Van Citters Beheer. Recent juridisch advies van De Brauw Blackstone Westbroek geeft opnieuw aan dat in hun ogen deelname aan de RvC in de huidige situatie de beste manier is om de provinciale belangen te borgen, alhoewel zij de spanning herkennen die dit op kan roepen.

Zonder verdere aanpassingen in de samenwerking met VCB en Zeeland Seaports zal de noodzaak blijven bestaan om via de Raad van Commissarissen van VCB een zo direct mogelijke betrokkenheid bij besluitvorming van VCB te hebben. De invloed via de Raad van Commissarissen is niet de enige manier waarop betrokkenheid kan worden georganiseerd. Betrokkenheid kan ook in de vorm van sterkere samenwerking VCB-Provincie en door afspraken over de besteding van de Provinciale middelen door VCB, inclusief de verantwoording daarover. Hierbij dient te worden beseft dat het benoemingsrecht resp. recht van bindende voordracht, en de bevoegdheden van de Raad van Commissarissen juridisch zijn vastgelegd (in de overeenkomst ZSP-PZ, en in c.q. via de statuten van VCB) en dat nieuwe afspraken rondom de betrokkenheid van de provincie bij VCB afhankelijk zijn van de bereidheid daartoe van VCB resp. ZSP. Daarbij is door De Brauw Blackstone Westbroek geadviseerd dergelijke afspraken ook schriftelijk te laten bevestigen door Zeeland Seaports en de koppeling te leggen met het voornemen van dhr. Lagasse om eveneens uit de Raad van Commissarissen van VCB terug te treden.

Zoals eerder aangegeven is vanwege het directe provinciale belang gekozen om een gedeputeerde te benoemen in de rol van commissaris voor VCB. Daarbij was bekend dat er een spanningsveld is tussen de formele rol van commissaris en de rol van gedeputeerde. In de huidige situatie betekent dit voor dhr. De Bat continu schakelen tussen deze twee rollen, waarbij is gebleken dat deze verschillende rollen zeker in de beeldvorming moeilijk te scheiden zijn. Dit is aanleiding om te overwegen of een 'externe' commissaris in plaats van dhr. De Bat mogelijk is.

Voordat een besluit kan worden genomen over het terugtreden van de gedeputeerde financiën uit de RvC zullen eerst schriftelijk de onderstaande 3 voorwaarden tussen VCB en de Provincie ingevuld moeten zijn:

- 1) Samenwerking provinciale organisatie-organisatie VCB versterken (facilitering).
- 2) Nadere afspraken maken over verantwoording inzet provinciale middelen door VCB (beheers- en saneringskosten).
- 3) Kaders vanuit overeenkomst ZSP-Provincie ten aanzien van afspraken over middelen (operationele kosten) verder invullen/ uitvoeren.

Bovendien zal aan Zeeland Seaports worden voorgesteld om dhr. Lagasse en dhr. De Bat gelijktijdig uit de Raad van Commissarissen te laten terug te treden en worden meegegeven dat Zeeland Seaports de afspraken die VCB en Provincie maken schriftelijk onderschrijft (als vierde voorwaarde). Hiermee wordt voorkomen dat dergelijke afspraken door de aandeelhouder van Van Citters Beheer, namelijk Zeeland Seaports, op een later moment worden teruggedraaid.

Mocht het niet mogelijk blijken over bovenstaande vier voorwaarden schriftelijk overeenstemming te bereiken, dan is er geen sprake van een voldoende borging van de belangen van de Provincie en zal ons college besluiten de huidige situatie te handhaven, ondanks de ingewikkelde positie van de heer De Bat.

Invulling

Omdat het tempo van de sanering tot het moment van passief veilig van groot belang is voor de Provincie (i.v.m. doorlopende beheerskosten), zoeken we pro-actief de samenwerking met VCB. Die rol was nu meer toebedeeld aan de inbreng in de RvC. We zullen actief kijken waar de Provincie VCB ten dienste kan zijn in het zo snel als mogelijk komen tot een passief veilige situatie. Door nauw in contact te staan met VCB wordt zorg gedragen voor een sterke informatie-uitwisseling, waardoor er minder afhankelijkheid hoeft te zijn van de informatie via de Raad van Commissarissen. Over de wijze van samenwerking dient overeenstemming te komen met VCB.

In tegenstelling tot de periode tot eind 2016, waarin de nadruk lag op het voorkomen dat er meerkosten zouden ontstaan, is er nu sprake van een situatie waar de Provincie VCB van financiële middelen voorziet voor een specifiek deel van de activiteiten. Gezien de noodzaak om besteding van dergelijke middelen goed te kunnen verantwoorden, wordt daarbij gevraagd om verantwoordingsdocumenten. Om te voorkomen dat er tijd en energie gaat zitten in vraag- en antwoordsessies over de financiële verantwoording tussen Provincie en VCB, gaan we aan VCB voorstellen proactief informatie uit te wisselen

tussen ambtelijke organisatie en organisatie VCB in combinatie met aanvullende afspraken over de besteding en verantwoording van de sanerings- en beheerskosten.

Daarnaast wordt ingezet om de in de overeenkomst ZSP-PZ vastgelegde afspraak omtrent de 'overige operationele kosten' nader in te vullen. Het gaat hierbij ten aanzien van de 'overige operationele kosten' om een jaarlijks op te stellen budget dat vooraf door ZSP aan de Provincie Zeeland ter goedkeuring wordt voorgelegd.

De voorgestelde afspraken kunnen alleen worden gemaakt indien beide partijen daarover overeenstemming bereiken. Met deze invulling wordt zorggedragen dat op verschillende gebieden er goede informatie-uitwisseling met VCB is en dat risico's en ontwikkelingen tijdig gesignaleerd en besproken worden.

Advies

Geadviseerd wordt om voor te bereiden dat, nadat bovengenoemde randvoorwaarden schriftelijk zijn ingevuld, dhr. De Bat te vervangen door het benoemen van een externe persoon in de Raad van Commissarissen van VCB en de timing en invulling hiervan nader af te stemmen met Zeeland Seaports, in verband met het voornemen van dhr. Lagasse om zich terug te trekken uit de Raad van Commissarissen en schriftelijke bevestiging van de afspraken vanuit Zeeland Seaports te verkrijgen.

Mocht het niet mogelijk blijken over bovenstaande voorwaarden schriftelijk overeenstemming te bereiken of deze niet door Zeeland Seaports worden onderschreven, dan is er geen sprake van een voldoende borging van de belangen van de Provincie en wordt dringend geadviseerd de huidige situatie te handhaven.

Tot slot

Deze keuze betekent nog steeds dat zoals eerder aangekondigd wij van mening zijn dat de governance zo moet worden ingericht dat deze recht doet aan risico's, belangen en verantwoordelijkheden van partijen. Afhankelijk van de te maken afspraken over de vervolgsanering en de daarmee samenhangende risico's, en de taken en verantwoordelijkheden van partijen dient de toekomstige inrichting van de governance te worden besproken tussen partijen. Op dit moment is nog niet het punt bereikt dat partijen overeenstemming hebben over de verantwoordelijkheden, maar wanneer dit wel dichterbij komt zal ook de toekomstige governance, die verder gaat dan het denken over de invulling van de RvC, aan de orde moeten komen.

Hierbij speelt tevens de opdracht die het kabinet heeft gegeven aan de Commissie onderzoek sanering Thermphos (dhr. Samsom) een rol. Hierin is tevens benoemd naar de bestuurlijke aspecten rond de sanering van het Thermphos-terrein te kijken. De reikwijdte van dit element in het onderzoek is nog niet geheel duidelijk. Indien tevens de governance rond VCB/ de sanering van het Thermphos-terrein onderwerp van onderzoek wordt, dan zullen de te nemen acties nauwgezet worden afgestemd met de commissie.